

32 793 Preventief gezondheidsbeleid

Nr. 563 Brief van de staatssecretaris van Volksgezondheid, Welzijn en Sport

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 9 juli 2021

In het notaoverleg d.d. 1 februari 2021 (Kamerstuk 32 793, nr. 545) inzake preventie heb ik uw Kamer toegezegd te verkennen hoe terrassen rookvrij gemaakt kunnen worden. In het wetgevingsoverleg van de Tabaks- en rookwarenwet d.d. 28 juni 2021 heb ik uw Kamer toegezegd deze brief nog voorafgaand aan het zomerreces toe te sturen. In deze brief geef ik u een stand van zaken van de vrijwillige beweging tot rookvrije terrassen en schets ik u de mogelijkheid om roken op terrassen wettelijk te verbieden.

In Nederland sterven jaarlijks ongeveer 20.000 mensen aan roken gerelateerde ziektes. Wie meer rookt dan een pakje per dag gaat gemiddeld 13 jaar eerder dood dan een niet-roker. Zelfs wie maar af en toe rookt leeft 5 jaar korter. Roken is de grootste veroorzaker van longkanker, maar veroorzaakt ook het risico op andere soorten kanker, hart- en vaatziekten, longaandoeningen en verminderde vruchtbaarheid. De duizenden verschillende chemicaliën en meer dan 70 kankerverwekkende stoffen in tabaksrook zijn schadelijk voor iedereen die het inademt, dus ook voor meerokers.

De afgelopen decennia is het rookverbod steeds meer uitgebreid naar onder andere de horeca, het openbaar vervoer, werkplekken en openbare gebouwen. Op dit moment is het roken op een buitenterras van een horeca-inrichting echter nog toegestaan, al zijn hier een aantal voorwaarden aan verbonden. Een buitenterras moet ten minste aan 1 zijde volledig open zijn, deze open zijde mag ook de bovenzijde zijn. Wanneer een terras overkapt is met een parasol of luifel moet ten minste 1 zijkant volledig open zijn. Daarnaast mag het roken op het terras geen overlast geven in de horeca-inrichting. In het najaar van 2019 zijn de rookruimtes in de horeca wettelijk verboden naar aanleiding van de uitspraak van de Hoge Raad op 27 september jl. in de zaak Clean Air Nederland/Staat. Volgens de Hoge Raad is het toestaan van rookruimtes in de horeca in strijd met artikel 8, tweede lid, van het WHO Kaderverdrag inzake tabaksontmoediging. Dit artikel verplicht volgens de Hoge Raad tot een effectieve bescherming tegen blootstelling aan tabaksrook op de in de bepaling genoemde plaatsen, waaronder openbare gebouwen, en deze bescherming geldt voor eenieder die deze ruimtes betreedt. Sinds 1 april 2020 zijn de terrassen nog de enige plek in de horeca waar mag worden gerookt. Om eventuele rookoverlast op terrassen te voorkomen kan daarom gekozen worden voor het rookvrij maken van de terrassen.

Koninklijke Horeca Nederland

In de aanbiedingsbrief van het Nationaal Preventieakkoord¹ heb ik uw Kamer geïnformeerd over het feit dat Koninklijke Horeca Nederland (KHN) een communicatietraject zou starten om het rookvrije terras verder te stimuleren. KHN gaf aan via haar communicatiekanalen goede voorbeelden te delen en horecaondernemers tips en tools aanreiken hoe ze tot een – bij hun bedrijf – passende strategie kunnen komen voor roken op terrassen.

In reactie op deze verkenning geeft KHN aan rookvrije terrassen in 2018 en 2019 onder de aandacht van de achterban te hebben gebracht en de media hierover te hebben opgezocht. Echter in 2020 en 2021 is er in verband met de enorme economische impact van de corona-crisis op de horecasector (de meeste bedrijven zijn door corona-maatregelen 9,5 maand gesloten geweest) geen inzet meer gepleegd op de rookvrije terrassen. Aanvullend geeft KHN aan dat zij vindt dat iedereen, ook rokers, welkom moet kunnen zijn in de horeca en dat de wet horecaondernemers ruimte moet geven om rokers op het terras te kunnen faciliteren. Aanvullend hierop stelt zij dat zij eventuele regelgeving die de terrassen rookvrij zou maken, nog los van de vraag welke bijdrage een rookverbod op een terras zou leveren aan het terugdringen van roken in zijn algemeenheid, in de komende jaren zeer ongelukkig te vinden in verband met het economisch herstel van de sector.

Draagvlak

Het draagvlak voor rookvrije terrassen onder de Nederlanders bevolking is de afgelopen jaren toegenomen. Uit een enquête van Eenvandaag in 2013 kwam naar voren dat 28 procent van de Nederlanders voor een rookvrij terras stemde. In 2019 was dat gestegen naar 51 procent. Vooral niet-rokers zijn van mening veranderd: daarvan was in 2019 twee derde voor een rookverbod op het terras. In 2013 was dat nog 41 procent.² Met name onder ouders met kinderen is de wens om op een rookvrij terras te zitten groot. Zeven op de tien ouders (72 procent) zoekt een (plek op het) terras waar niet gerookt wordt als hun kind erbij is. In 2019 was dit nog 64 procent. Dit doen ouders met jonge kinderen (4 tot 8 jaar) het vaakst (79 procent), maar ook veel ouders met oudere kinderen (13 t/m 17 jaar) zoeken een rookvrije plek (68 procent).³

Als gevolg van deze toenemende wens van klanten en om hun personeel te beschermen kiest een deel van de horecaondernemers er al voor om hun terras op basis van huisregels geheel of gedeeltelijk rookvrij te maken. Op de website van Clean Air Nederland (CAN), groot voorstander van rookvrije terrassen, wordt een overzicht gegeven van het aantal rookvrije terrassen. In 2019 was het aantal (deels) rookvrije terrassen dat bij CAN was geregistreerd 139, terwijl dit er in 2018 slecht 39 waren. Op dit moment zijn in totaal 180 terrassen als rookvrij aangegeven, waarvan

¹ Kamerstuk 32 793, nr. 339

² <https://eenvandaag.avrotros.nl/panels/opiniepanel/alle-uitslagen/item/niet-rokers-blij-met-verbod-op-rookruimtes-in-horeca/>

³ Bron: Generatiemonitor 2020, uitgevoerd door I&O Research in opdracht van Gezondheidsfondsen voor Rookvrij.

64 gedeeltelijk rookvrij en 116 volledig rookvrij.⁴ Dit laat een toename zien van het aantal horeca ondernemers dat vrijwillig besluit hun terras rookvrij te maken. Het is echter nog een klein aantal ten opzichte van het totale aantal terrassen dat geschat wordt op 20.000.

Rookverbod op terrassen

Het wettelijk verbieden van roken op alle terrassen kan door middel van uitbreiding van de reikwijdte van het rookverbod. Dit vergt in dit geval een wijziging van het Tabaks- en rookwarenbesluit. Het rookverbod is in artikel 10 van de Tabaks- en rookwarenwet opgenomen en stelt dat de exploitant van de horeca-inrichting het rookverbod moet instellen, aanduiden en handhaven. Binnen de horeca is de horecaexploitant derhalve verantwoordelijk voor naleving van het rookverbod. De NVWA ziet toe op deze naleving en kan ondernemers beboeten indien zij niet aan de wetgeving voldoen. Nederland zou niet het eerste land zijn dat een dergelijk verbod zou invoeren. Een aantal landen, zoals Zweden, de Verenigde Staten en Australië heeft al een volledig rookverbod op terrassen ingevoerd. In Spanje is op dit moment een wetswijziging voor het invoeren van een rookverbod op terrassen in voorbereiding. In het Verenigd Koninkrijk is een rookverbod op terrassen al in een aantal regio's ingevoerd.

Ik laat het aan een volgend kabinet om hier een besluit over te nemen.

De staatssecretaris van Volksgezondheid, Welzijn en Sport,
P. Blokhuis

⁴ <https://www.cleanairnederland.nl/rookvrij/rookvrije-terrassen>